
De Stertselaar

Imkersvereniging Leiden e.o. sinds 1911

Nestblokken voor solitaire bijen

Hoofdpunten uit Werkplan NBV 2020

2.11.2019 aan de Ledenraad voorgelegd: voor de hele plan zie:

https://www.bijenhouders.nl/files/downloads-bestuur/jaarstukken_2020/nbv-werkplan-2020.pdf

+ **Biodiversiteit:** er komt opnieuw een cursus ambassadeur biodiversiteit

+ **Kennisoverdracht:** In seizoen 2019-2020 komt een eigen theoriehandboek voor de basiscursus beschikbaar. Men onderzoekt het bieden van gerichte korte workshops waarmee ervaren imkers worden getraind hun mentorschappen vorm kunnen geven. **Men zoekt leden voor de commissie Studiedagen**

+ **Jeugd:** er wordt een jeugd-imkerdag georganiseerd om jeugdleden te ontmoeten en te horen op welke manier de vereniging voor hen van waarde kan zijn. De beschikbare lesmethoden en lesmateriaal van jeugdcursussen worden binnen de vereniging geïnventariseerd en gepubliceerd. Er wordt voor voor bijenteeltleraren een korte workshop gegeven: “lesgeven aan kinderen & jongeren”.

+ **Bijengezondheid:** ondersteuning van projecten die gericht zijn op het (meer) varroa-resistent maken van de honingbij. Stimulering van innovaties die de imker inzicht geven in de conditie van zijn drachtgebied en bijenvolk, waaronder het digitale kastsysteem BEEP en BeeSpot. Sponsors van BEEP

bijenkast monitoring en bieden aan imkers/gebruikers voorlichting rond de interpretatie van gegevens die uit het meetsysteem beschikbaar komen. (voor BEEP zie: <https://beep.nl/>)

+ **De imkerpraktijk:** “Meet & Greet” sessies voor startende imkers, centraal zijn nteressante lezingen en onderlinge kennismakingen, contacten met verenigingen. “Bijenhouden” wordt uitgebreid van 40 naar 48 pagina’s per editie.

+ **Internationale contacten:** hechte contacten met de Vlamingen, geven van een training rond ontwikkelingsmissies voor imkerbedrijven in het verre buitenland, actief in EU verband op het gebied van bijengezondheid, gebruik van bestrijdingsmiddelen en kwaliteitseisen van honing en andere bijenproducten

+ **Ondersteuning leden:** wij gaan op zoek naar aantrekkelijke kortingen voor onze leden.

Treurig bericht van Imkers Oegstgeest (vervolg)

Na een bezoek door vandalen op de standplaats van de Oegstgeester vereniging in Oud Poelgeest, zijn er 5 leskasten compleet vernield. De volken waren dood of verdwenen. De overige kasten zijn gered. Bij een recente controle voor het druppelen van oxaalzuur leken de volken in deze kasten het goed te maken. Aangifte is gedaan, de politie heeft bewakingsvideo’s van huizen aan de overkant bekeken, maar dit heeft geen bewijzen omtrent de daders geleverd. Vele imkers hebben steun, bijen en materiaal aangeboden om de vernielingen weer goed te maken. De basiscursus voor imkers in Oegstgeest gaat wel door (en is in feite al vol). Onze beste wensen voor een betere 2020 gaan naar de collega’s van de zustervereniging.

Treurige blik in Oud Poelgeest vorige maand.

Imkersjaar

Handelingen januari

NBV: Vervroegde voorjaars schoonmaak? <https://www.bijenhouders.nl/blog/vervroegde-voorjaars-schoonmaak>

Vraag en aanbod

+ Heb je bijenkasten, volken, imkermateriaal, imkerliteratuur in de aanbieding of zoekt zulke, dan neem svp. contact op met de secretaris (leidsebijen@live.nl) of de redactie van deze nieuwsbrief (juliandeahl@gmail.com).

Leden

+**Laurens Bijl** en andere leden van deze vereniging die in en om Lisse wonen zijn onlangs bij elkaar gekomen en hebben afgesproken dat zij een gezamenlijke brief aan het gemeentebestuur Lisse zouden schrijven. Dat is uiteindelijk gelukt. Een belangrijke stap door imkers om de politiek te mobiliseren. (Nog) geen reactie gehad. Zie brief in AANHANG beneden.

+ **Fred Kluit** lid van onze vereniging is nu ook in Schotland een certified imker geworden! Braw! Fair a furriner, mind! [goedkeuring in het Schots – red.]

Cursussen

+ **Basiscursus Imkeren** - Imkersvereniging Leiden E.O.
Is helaas vol!

+ NBV Bestuivingsdag

3 lezingen, maar het moment om bij te praten met collega's.

Prijs: € 20,- NBV leden, € 30,- niet leden, incl. lunch, consumptie, koffie/thee

Datum: Zaterdag 18 januari 2020, 9:45 -15:45

Locatie: WUR - Radixgebouw, Droevendaalsesteeg 1, Wageningen.

Meer informatie en aanmelden: <https://www.bijenhouders.nl/studiedagen-januari#bestuivers>

+ NBV Koninginnenteeltdag

3 lezingen, 3 presentaties.

Prijs: € 20,- NBV leden, € 30,- niet leden, incl. lunch, consumptie, koffie/thee

Datum: Zaterdag 25 januari 2020, 10:00 -15:00

Locatie: De Veiling, Deilseweg 7, 4191 NX Geldermalsen (vlakbij A2/A15 en station Geldermalsen).

Meer informatie en aanmelden **vóór woensdag 22 januari 2020**:

<https://www.bijenhouders.nl/studiedagen-januari#bestuivers>

+ Pollenanalyse

Aantal plaatsen: 15, Aantal plaatsen beschikbaar: 15

Prijs: € 45,00, Data: twee zaterdagen 8-02-2020 en 15-02-2020, 10:00 tot 15:30 uur

Contactgegevens: Nederlandse Commissie Bijenteeltproducten, Docent: Jos Verhulst

Contactpersoon: Jos Verhulst, verhulst0317@gmail.com, Tel: 0623043331 of 0628907060

Cursuslocatie: Karel Fabritiusstraat 3, 3904 TG, Veenendaal

Meer info: <https://www.bijenhouders.nl/cursussen/pollenanalyse/k9affpy1FV#info>

Waarnemingen

1. *Maandgemiddelde temperatuur, *C van KNMI*

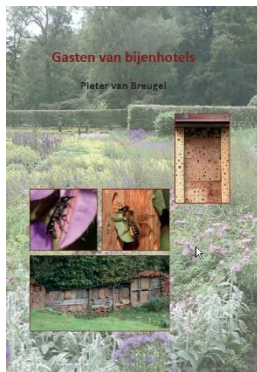
Normaal 2018 2019

November	6,7	6,8	6,4
December	3,7	11,9	5,8
Januari	3,1	5,6	3,5
Gemiddeld (jaar)	10,13	11,40	11,19

* **December 2019:** Zeer zacht, zeer zonnig en aan de droge kant. Met een gemiddelde temperatuur van 5,8 °C in De Bilt was december een zeer zachte maand. Deze maand bevindt zich in de top tien van zachte decembermaanden sinds 1901. Normaal is 3,7 °C

* **Vooruitzichten 12/01/2020:** zondag 19 januari tot en met zondag 26 januari: 70% kans op droog weer met temperaturen rond of iets onder normaal, 30% kans op wisselvallig en zacht weer.

Nieuw in de media:

+ *Gasten van bijenhôtels*, Pieter van Breugel, EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden & Naturalis Biodiversity Center, Leiden, 3e editie 2019, 486 pp. ISBN 9789076261133: € 27,50 (o.a. bij Veldshop.nl: <https://www.veldshop.nl/nl/gasten-van-bijenhoteles.html>).

Een eerdere editie is hier te downloaden:

<http://www.bijenhoteles.nl/pdf/GastenVanBijenhoteles.pdf>

Een kortere versie, die alleen over bijenhôtels gaat, is te vinden hier: Pieter van Breugel, Nesthulp voor solitaire bijen en wespen, *Entomologische Berichten*, 72 (1-2): 125-140.

<https://www.nev.nl/pages/publicaties/eb/nummers/2012/72-1-2/125-140.pdf>

Zelfs bij vele imkers is er weinig kennis van de honderden verschillende soorten bestuivers die in Nederland voorkomen. En slechts weinigen kunnen meerdere soorten wilde bijen herkennen. De bescherming van bijen in ons land komt nog maar mondjesmaat op gang. Bloembezoekende insecten behalve honingbijen zijn wel een onmisbare schakel in het behoud van de diversiteit aan planten in ons land, en voor de bestuiving van bijvoorbeeld onze fruitbomen.

Onder niet-imkers bestaat er zo iets als insectenvrees. De moderne stadsmens spreekt heel gauw van overlast en denkt dat alle bijen en wespen steeklustig zijn. Wel zijn de sociaal levende soorten met steviger angels en een betere gifcocktail uitgerust dan hun solitaire neven. Maar de imker weet dat werksters van soorten die in volken leven (dus: honingbijen en papierwespen) alleen steken als ze klem zitten of ze denken dat hun nesten bedreigd worden. En de honderden soorten solitaire bijen en wespen die niet in een volk leven, steken ons niet omdat ze niet hun nest verdedigen. Bovendien kunnen ze, zelfs al zitten ze klem, vaak niet door onze huid komen. Het gifmengsel van solitaire bijen geeft, voor zover bekend, geen allergische reacties.

Een grote negatieve invloed heeft de mens ook op de natuurlijke omgeving waarin bijen en wespen leven. Ons ruimtebeslag, onze toepassing van bestrijdingsmiddelen zetten de dalende tendens in het aantal soorten insecten en het aantal vindplaatsen per soort nog steeds voort. En de meeste soorten bijen en solitaire wespen hebben **geen** beschermde status.

Dit boek geeft een rondleiding in de bijen- en wespenwereld en is om twee redenen van groot belang: het leert hoe wij zelf actief iets kunnen doen voor wilde bijen en het geeft ook enorm veel informatie over de verschillende soorten en hun

levenswijze. Het boek stelt bijenhôtels en hun bevolking centraal. Bijenhôtels, veelal blokken hout met gaten erin, vormen voor meerdere soorten bijen een ideale nestelplaats. Dergelijke blokken kun je, in vele varianten, op steeds meer plaatsen kopen, en je kunt ze ook eenvoudig zelf maken.

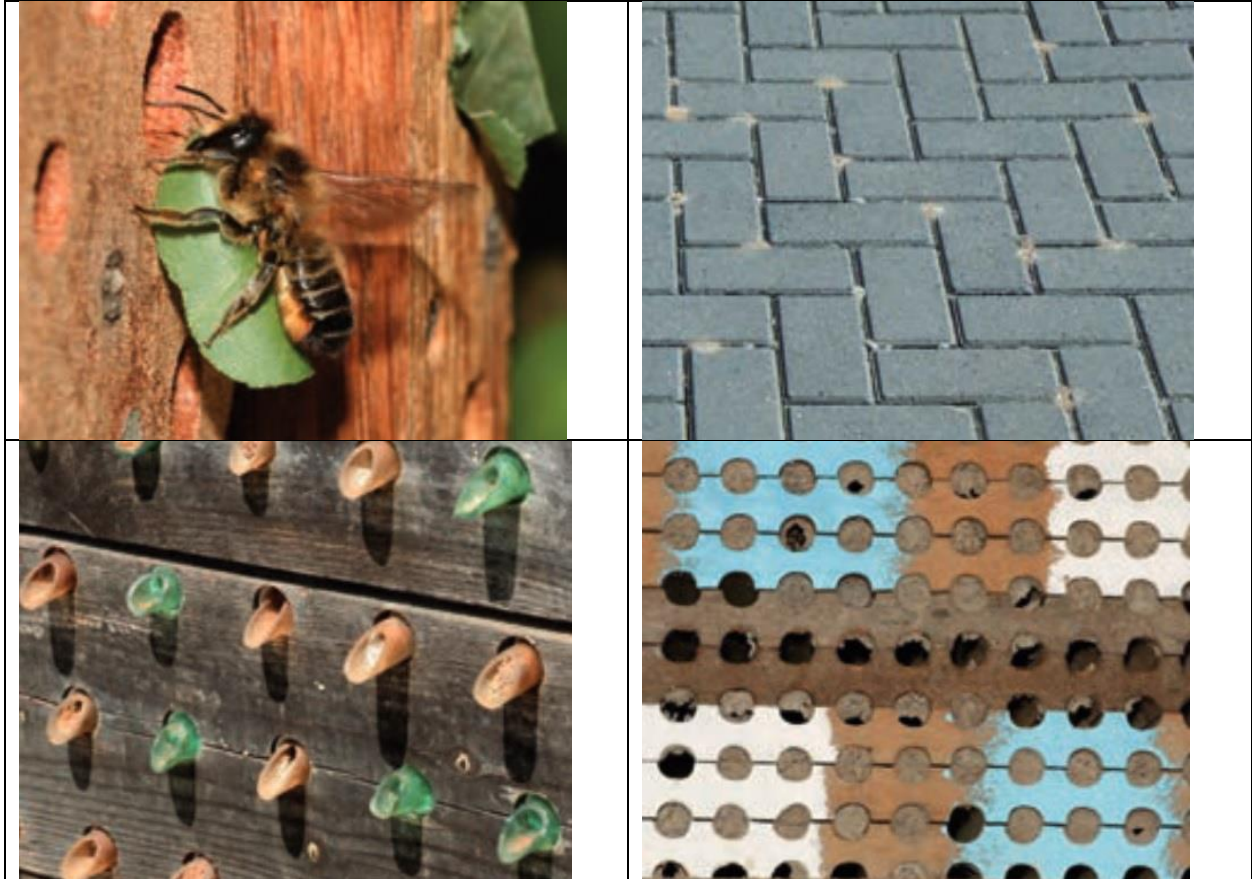
Op veel plaatsen staan 'bijenhôtels' of hangen 'nestblokken' en leeft het idee dat het mogelijk moet zijn om ook in de menselijke omgeving een aantal dieren op eenvoudige wijze te helpen. Het is dan heel inspirerend als je daardoor ook heel bijzondere soorten weet te lokken en van nabij hun leventje kunt aanschouwen. Ook voor kinderen kan dat zonder dat er angst hoeft te bestaan om een steek op te lopen. Solitaire bijen en wespen kunnen juist helpen om insectenvrees te verminderen.

Dit boek van 25 hoofdstukken behandelt eerst in vogelvlucht de grote aantallen vliesvleugeligen (5000 soorten- incl. de Aziatische hoornaar!), waarvan de bijen (met meer dan 350 soorten) maar een bescheiden deel uitmaakt. Dan komen enkele basisbegrippen omtrent de anatomie (kop – borststuk – achterlijf) van bijen en wespen. Hoofdstuk 4 is geheel gewijd aan de verschillende groepen bijen, besproken per genus. Hoofdstuk 5 bespreekt veel aspecten van de korte levens van bijen en wespen, waarin ze niets leren van hun ouders, maar alles op eigen initiatief uitzoeken. Dan wordt uitvoerig stilgestaan bij de aard van de nesthulp die aan bijen en wespen kan worden geboden, afgestemd op de eisen die deze dieren stellen. Een van de vele mogelijkheden betreft het ophangen van zogenaamde nestblokken, mini-bijenhôtels. In hoofdstuk 7 aandacht geschonken het voedselaanbod, d.w.z. aan de groene omgeving met een grote diversiteit aan (bloeiende) planten. Er worden ook enkele adviezen voor bloementuinen gegeven. In hoofdstukken 8 tot en met 15 staan de soorten bijen centraal die graag komen wonen in nest-blokken. Hun leventje wordt in detail voorgesteld. Hoofdstukken 16 tot en met 18 bespreken de soorten solitaire wespen die verwacht mogen worden in nestblokken. Hun geslacht met verlamde prooidieren is een oudere vorm van broedzorg dan die van bijen. Uit evolutionair standpunt bezien stammen bijen immers van wespen af. In hoofdstuk 19 komen die dieren aan bod die de nestblokken niet gebruiken om er hun nageslacht in groot te brengen, maar alleen om er te slapen en te schuilen bij slecht weer. Dan gaat hoofdstuk 20 over de vele vijanden en profiteurs van bijen en wespen: kevers, vliegen, sluipwespen en andere wespen die in een nestblok rondscharrelen met een oog op het voedsel dat de bijen of wespen binnendragen of op hun larven. Meevliegers en opruimers in de nestblokken treffen wij in hoofdstuk 21. Hoofdstuk 22 vertelt over een aantal spinnen dat in en op de nestblokken te vinden is en daar soms lastig is voor de bewoners. Tenslotte wordt in hoofdstuk 23 aandacht besteed aan educatieve aspecten van nesthulp en ook wordt verder onderzoek aanbevolen. Na hoofdstuk 23 is een bijlage 1 met een overzicht van de Nederlandse namen en de wetenschappelijke namen van de in dit boek genoemde bijen. Plus een begrippenlijst, een literatuurlijst, een lijst met websites.

Het boek is voor de leek geschreven, leest fantastisch en zit bol met informatie en kleurenfoto's. Ik kom er steeds met fascinatie en plezier weer aan terug.

Weetjes en foto's uit het boek:

- + Vooral bij wespennesten en hommelnesten, hoe nuttig ook, zijn mensen er nauwelijks van te overtuigen dat bestrijden overbodig is, zelfs als de locatie en de dieren niet bedreigend zijn. Beter voorlichting op scholen en meer leren van wat er leeft en groeit zou de angst voor de natuur kunnen laten omslaan naar een passie voor die natuur, verdergaand dan de liefde voor een huisdier. Hommels steken bijna nooit en hoeven dus ook nooit te worden bestreden, zelfs niet als ze om je oren vliegen naar hun onderkomen in een spouwmuur.
- + Een voorzichtig beleid in het toestaan van bijenkasten in natuurgebieden is wel aan te bevelen, zeker daar waar het aanbod aan bloemen niet groot is en ook daar waar de bloemen staan die voor gespecialiseerde solitaire bijen van levensbelang zijn.
- + De meeste bijen zijn erg seizoensgebonden, aangezien ze voorkeur hebben voor bepaalde planten. Omdat ze steeds nieuwe werkstergeneraties voortbrengen, kunnen we honingbijen en hommels over een langere periode aantreffen. De rest van de bijen vliegt maximaal tot ongeveer drie maanden, vaak veel korter. Een dergelijke vliegtijd komt overeen met de bloeiduur van de door hen bezochte bloemen, maar dit wil niet zeggen dat alle bijen van die soort zo lang leven. Hun actieve leven is ongeveer zes weken. vliegkalenders voor wilde bijen zijn te vinden op <https://www.wildebijen.nl/vliegkalender.html>
- + Van alle bijen en wespensoorten overwinteren alleen honingbijen als volk
- + Wespen vervullen een belangrijke rol als predator van plaagdieren. Daarom is de biodiversiteit van ook deze soorten van groot belang
- + In ons land kan ongeveer 70% van de bijensoorten als in de grond nestelend (endogeiisch) worden beschouwd
- + Inrijkkasten hebben snel last van vervuiling door bewoning en schimmelvorming.
- + De paringsgedrag van de rosse metselbij laat niets tot de verbeelding over: gedrag waarbij de uitspattingen getoond op Nederlandse reality shows verbleken.

Bijennesten: Boven links: bladsnijderbij met een bladstukje bij haar nestgang. Boven rechts: groefbijennesten op een parkeerplaats. Onder links: kijkkast gemaakt van schuin afgesneden transparante tuinslangen – uittrekbaar om cocons te bekijken. Onder rechts: gefreesde planken - makkelijker schoon te maken.

Bijenbehuizing: Boven links: cassetten met riet. Boven rechts: dakpannen met leemlagen. **Onder links**: Bloemenbakken op de kant gezet en gevuld met leem/zand. **Onder rechts**: bijenmuur met ruimte boven voor bloemen.

Hoopjes van omhoog geduwd zand met een rond gat zijn van bijen of wespen, Bij mierennesten (rechts) wordt het zand korrel voor korrel naar buiten gedragen

Als je zelf een boek wil recenseren of een boek voor recensie wil voorstellen neem contact op met de redactie van deze nieuwsbrief (juliandeahl@gmail.com).

Nieuws

+ *Bijen vogelvrij in Oldambt (en daar moet snel verandering in komen)*. APV bijen wordt ingevoerd. Een probleem waarmee wij in Leiden wel eens te maken hebben. Hou de burens te vriend! 13 jan. 2020.

https://www.dvhn.nl/groningen/Regelgeving-voor-imkers-in-Oldambt-25221419.html?harvest_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

APV 2015 Gemeente Leiden = gedoogbeleid tenzij men klaagt

Artikel 2:64 Bijen

1. Het is verboden bijen te houden:

- a. binnen een afstand van 30 meter van woningen of andere gebouwen waar overdag mensen verblijven;
- b. binnen een afstand van 30 meter van de weg.

2. Het verbod in het eerste lid, aanhef en onder a, is niet van toepassing voor de bijenhouder die rechthebbende is op de woningen of gebouwen bedoeld in dat lid.

3. Het verbod in het eerste lid, aanhef en onder b is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door het Provinciaal wegengeregulement.

De Stertselaar - januari 2020 – nr. 1

4. Het college kan van het verbod in het eerste lid ontheffing verlenen.

+ *Achelse imker voert eigen onderzoek: "Temperatuur in bijenkasten steeg tot wel 6 graden tijdens vuurwerknacht"*. Ook bijen ondervinden zware last van Oud en Nieuw. 7 jan 2020.

<https://tinyurl.com/wr4pb74>

+ *Steun uit academische hoek voor Achelse imker.* (zie boven) . Prof KU Leuven "Het lijkt me zeker iets dat de moeite zou zijn om verder wetenschappelijk te onderzoeken." 7 jan 2020. <https://www.hln.be/in-de-buurt/hamont-achel/steun-uit-academische-hoek-voor-achelse-imker~a9a43f89/>

+ *Bijen sterven massaal door amandelmelk-hype.* Monocultuur amandeltelers in VS leidt tot dood miljoenen bestuivers in productie van alternatief voor koemelk. 13 jan 2020.

<https://nl.metrotime.be/2020/01/13/must-read/bijen-sterven-massaal-door-amandelmelk-hype/>

Ook: <https://www.theguardian.com/environment/2020/jan/07/honeybees-deaths-almonds-hives-aoe>

+ *Duizenden bijenvolken verwoest bij bosbranden in Australië:* grootste probleem is echter verlies van de biotoop. 9 jan. 2009. <https://www.abc.net.au/news/rural/2020-01-10/fire-affected-beekeepers-appeal-for-access-to-national-parks/11854886>

+ *Honeyland bereikt Oscars:* nominatie van documentaire over imkersleven in Macedonië schrijft Oscar-geschiedenis. 13 jan 2020. <https://www.indiewire.com/2020/01/honeyland-oscar-noms-documentaries-academy-awards-1202202814/>

Honeyland is te koop of te huur op iTunes, YouTube, Amazon, Google Play. Ook te zien tot 20 jan 2020 in [Filmhuis Den Haag](#).

Producten

Katalogi (te downloaden)

+ **Holtermann:** grootste leverancier van imkerproducten in Duitsland: vele dingen die je in Nederland niet kunt vinden: kasten en ramen zijn van de verkeerde maten voor ons

<https://www.holtermann-shop.de/Katalog-2019/Holtermann-Katalog-2019.html>

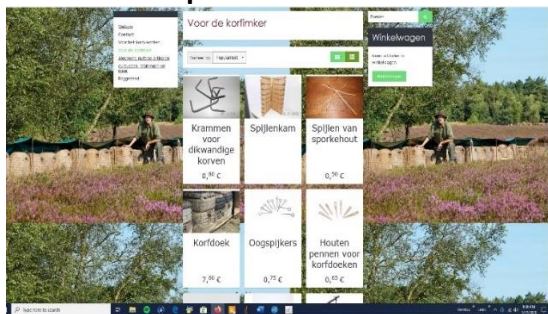
+ **Thorne Beekeeping:** Engelslands grootste leverancier, catalogus is nog van 2019, maar hun winter uitverkoop loopt door: kasten en ramen zijn niet Nederlands

<https://www.thorne.co.uk/image/data/Catalogue/catalogue2019.pdf>

+ **Swienty:** Scandinavië's grootste leverancier: geen catalogus, maar een fantastisch website:

<https://www.swienty.com/>

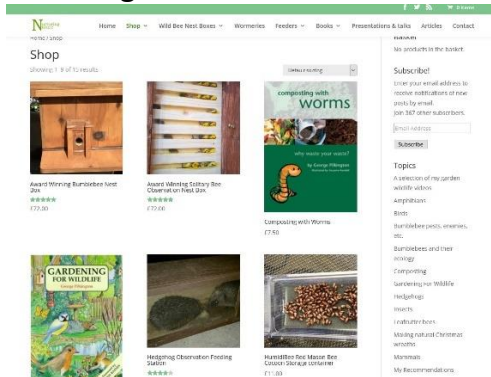
Korfmakershop

Alles voor de korfimmer en korfvlechter: gereedschap, materiaal, cursussen, <https://www.korfimmershop.eu/>

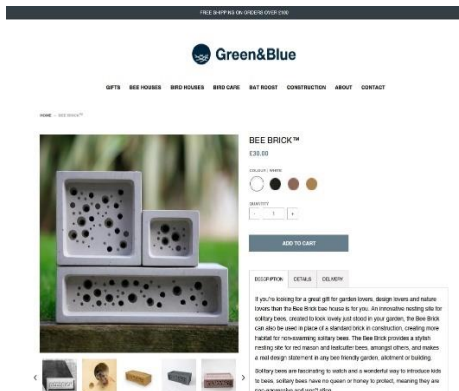
Verblijven en kasten voor wilde bijen

Nurturing Nature

Mooie bijenkasten, wormerijen, boeken, artikelen en meer <https://nurturing-nature.co.uk/>

Green&Blue

Stijlvolle behuizingen voor bijen, vogels, vleermuizen <https://www.greenandblue.co.uk/>

Depot

Let op: Op 1 januari 2020 verviel de toeslag voor transportkosten: er kam in plaats van een prijsstijging op alle produkten van 3%.

Voor de winter:

Nog steeds in voorraad:

Suikerdeeg:

* Fondabee 2,5 Kg, € 4,20; Fondabee 1Kg, € 2,30.

Ook allerlei kasten in voorraad.

* Cronesteijn honing, potje 450 gr. € 5,00

* Honingbier Neptunus, flesje € 2,50

Er kan in het depot alleen worden gepind. **We verkopen niet meer op rekening nu er gepind kan worden** – het achteraf verwerken van de betalingen (en opvolgen bij te laat betalen) is onnodig werk voor de depot vrijwilligers en penningmeester.

En uiteraard kunnen jullie ook in de wintermaanden op imkeravonden bij het depot terecht voor **het uitlenen van slingers, wassmelters en waspersen**. Of stuur een app aan Foke Deahl: 06-57583843.

Agenda

Depot open	vrij 28 feb. 19.30-20.00 uur
Imkeravond	vrij 28 feb. 20.00-22.00 uur
Depot open	vrij 27 mrt.19.30-20.00 uur
Imkeravond	vrij 27 mrt. 20.00-22.00 uur

P.M.

Alg. Leden Vergadering & loterij	vrij 17 apr. 20.00-22.00 uur
Imkeravonden (n.t.b.)	29 mei, 20.00-22.00 uur

Hebt je een bijdrage voor de volgende Stertselaar? Dan graag voor 18 februari 2020 aan de redactie doorgeven: juliandeahl@gmail.com

AANHANG: Brief imkers in Lisse aan gemeente

Aan:

Het College van Burgemeester en Wethouders te Lisse
De leden van de Gemeenteraad te Lisse

Lisse, 12 december 2019

Geachte leden van het College en van de Raad,

Met deze brief willen wij, imkers in Lisse, uw aandacht vragen voor de zorgelijke ontwikkeling in de biodiversiteit. Door een combinatie van diverse factoren dreigen er steeds meer soorten insecten te verdwijnen. In 2018 is daarom de Nationale Bijenstrategie vastgesteld, onder verantwoordelijkheid van

het Ministerie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In dit actieprogramma staat de aanpak voor het behoud van alle bijensoorten en andere bestuivers.

In Lisse zien we een positieve ontwikkeling: bloeiende bermen, bijvoorbeeld langs de Ruishornlaan en stroken “wilde” bloemen in de velden in het buitengebied.

Wij willen er voor pleiten om dit beleid voort te zetten en uit te breiden. In het kort samengevat:

- Bermen en ander openbaar groen niet meer inzaaien met graszaad, maar met een zaadmengsel van wilde bloemen en kruiden. Voor de vroege bloei bloembollen planten; een mengsel van soorten die verwilderen en stuifmeel/nectar produceren.
- Het maaibeleid zodanig aanpassen dat de bollen kunnen “opladen” en de bloemen zaad kunnen zetten en het zaad ook weer op de grond kan vallen, voor het volgende seizoen. (dus weinig maaien en niet met een klepelmachine).
- Bij het planten of herplanten van bomen en struiken kiezen voor “drachtplanten” – bloeiende soorten, die nectar en stuifmeel leveren voor vlinders, wilde bijen en honingbijen.
- Het snoeien van struiken uitvoeren op een bloeigerichte manier (omdat de bloei in het volgende seizoen sterk afhankelijk is van het tijdstip- en de manier van snoeien).
- Stimuleren dat de agrarische sector wilde bloemenstroken aanlegt in de velden (“groene linten”), in overleg met die sector.
- Een voorlichtingscampagne organiseren om dit beleid aan het publiek uit te leggen: “In een kort gemaaid grasveld is voor insecten weinig te halen; in een bloemenweide des te meer”

Er is een flink aantal publicaties beschikbaar van gemeenten die een dergelijk beleid ingezet hebben. Ook zijn er talrijke publicaties en websites over vlinders, wilde bijen, honingbijen en de drachtplanten die ze nodig hebben. We geven een kleine bloemlezing in de bijlage bij deze brief.

Als er nader overleg nodig is over het groenbeleid, dan zijn wij bereid om daaraan deel te nemen.

Hoogachtend,

Imkers in Lisse:

Laurens Bijl

Annemarie Koppert

Marei Lardenoye en Michael de Vroomen

Danny van Essen

Sjaak Hoeks

Jaap Haveman

Koos en Lenie de Vreede

Michiel Bijl

Petra van Haastregt

Correspondentieadres: 't Lange Rack 9, 2162XX Lisse ; email : laurensbijl@hetnet.nl

Bijlage : Verwijzingen

Artikelen.

1) Nationale Bijenstrategie

Met samenvattingen van vele bijen/biodiversiteit projecten in NL.

www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/01/22/nationale-bijenstrategie-bed--breakfast-for-bees

2) De betekenis van het openbaar groen voor bijen; Alterra, Wageningen UR, 2009

In de bijlage: lijsten met drachtplanten.

www.wur.nl/nl/Publicatie-details.htm?publicationId=publication-way-333838303834

3) Kosten en baten Bij-vriendelijk beheer

Veel foto's van landschappen, die verschillend beheerd worden.

Becijfering van de kosten van de diverse vormen van beheer

www.groenkennisnet.nl/nl/groenkennisnet/show/Bijenlandschap-Zuid-Holland-goed-op-weg.htm

4) Casus Eindhoven, IVN & NL Zoemt

Beschrijft overgang naar bij-vriendelijke aanleg en bij-vriendelijk beheer

www.bijenhouders.nl/files/downloads-biodiversiteit/ivn-nl-zoemt-gemeente-low-res36-38-casus-eindhoven.pdf

5) Dracht- en biotoopverbetering in Fryslân

Diverse concrete voorstellen.

www.bijenhouders.nl/group/friesland/files/dracht+biotoopverb_fryslan_versie-1.pdf

6) Idylle

Verslag van een project om vlinder- en bij-vriendelijke terreinen aan te leggen.

www.vlinderstichting.nl/idylle/

Websites:

www.bijenhouders.nl/bijenwerk/dracht-en-biotoopverbetering

www.nederlandzoemt.nl (incl. criteriaformulier bij-vriendelijke gemeente)

www.groenecirkels.nl

www.users.telenet.be/imkerbondzoersel/bijenplanten.html

www.insectenplanten.nl/insectenplanten.html

www.wildebijen.nl

www.bijehelpdesk.nl

www.imkerpedia.nl/wiki/index.php?title=Drachtplanten

www.vlinderstichting.nl/wat-wij-doen/projecten/resultaat/mijn-berm-bloeit

www.ivn.nl/wat-wij-doen/natuur-in-de-buurt/buurtcampagnes-voor-gemeenten

www.anlvgeestgrond.nl/boer-en-bij/

www.projectenltonoord.nl/portfolio-view/groene-linten-bijenlandschap/